

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 20ής Απριλίου 2009

σχετικά με πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 332/2002 για τη θέσπιση ενός μηχανισμού μεσοπρόθεσμης οικονομικής στήριξης του ισοζυγίου πληρωμών των κρατών μελών

(CON/2009/37)

(2009/C 106/01)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 17 Απριλίου 2009 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αίτημα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη διατύπωση γνώμης σχετικά με πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 332/2002 για τη θέσπιση ενός μηχανισμού μεσοπρόθεσμης οικονομικής στήριξης του ισοζυγίου πληρωμών των κρατών μελών⁽¹⁾ [εφεξής ο «προτεινόμενος κανονισμός»⁽²⁾].

Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ για τη διατύπωση γνώμης βασίζεται στο άρθρο 105 παράγραφος 4 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, καθώς η ΕΚΤ διαχειρίζεται τη στήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο του εν λόγω μηχανισμού. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. Γενικές παρατηρήσεις

Η ΕΚΤ θεωρεί ότι, υπό τις παρούσες οικονομικές συνθήκες, η πιθανότητα υποβολής αιτήματος συνδρομής βάσει του μηχανισμού μεσοπρόθεσμης οικονομικής στήριξης από τα κράτη μέλη εκτός της ζώνης του ευρώ είναι αυξημένη σε σχέση με παλαιότερες εκτιμήσεις, αυτά δε τα αιτήματα στήριξης τους αναμένεται ότι θα αφορούν ποσά υψηλότερα σε σχέση με τις εκτιμήσεις του έτους 2002, όταν τέθηκε σε ισχύ ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 332/2002, και του Δεκεμβρίου του 2008, όταν ο εν λόγω κανονισμός τροποποιήθηκε. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ είναι της άποψης ότι, ενόψει των διεθνών οικονομικών και χρηματοπιστωτικών εξελίξεων, η πιθανή ζήτηση στήριξης είναι δυνατόν να υπερβεί το ισχύον ανώτατο όριο των 25 δισεκατομμυρίων ευρώ, και επιδοκιμάζει την προτεινόμενη αύξηση του ανώτατου ορίου σε 50 δισεκατομμύρια ευρώ, προκειμένου η Κοινότητα να είναι σε θέση να αποδέχεται πιθανά αιτήματα οικονομικής στήριξης.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΚΤ σημειώνει ότι η διαδικασία που προβλέπεται στον προτεινόμενο κανονισμό θα πρέπει να συνάδει πλήρως με την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης που προβλέπεται στο άρθρο 101 παράγραφος 1 της συνθήκης, σε συνδυασμό με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 3603/93 του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 1993 για τον προσδιορισμό των εννοιών που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή των απαγορεύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 104 και στο άρθρο 104 Β παράγραφος 1 της συνθήκης⁽³⁾. Ειδικότερα,

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 332/2002 της 18ης Φεβρουαρίου 2002 για τη θέσπιση ενός μηχανισμού μεσοπρόθεσμης οικονομικής στήριξης του ισοζυγίου πληρωμών των κρατών μελών (ΕΕ L 53 της 23.2.2002, σ. 1).

⁽²⁾ COM(2009) 169 τελικό.

⁽³⁾ ΕΕ L 332 της 31.12.1993, σ. 1.

η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται ότι η αύξηση του ποσού της διαθέσιμης στήριξης στα 50 δισεκατομμύρια ευρώ, όπως προβλέπεται στον προτεινόμενο κανονισμό, θα χρηματοδοτηθεί αποκλειστικά από τον προϋπολογισμό των κρατών μελών και δεν θα περιλαμβάνει τυχόν προσωρινή χρηματοδότηση ή αναχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών. Εν όψει των ανωτέρω, αναμένεται ότι ο λογαριασμός της Κοινότητας στην ΕΚΤ και οι λογαριασμοί των κρατών μελών στις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) θα χρηματοδοτούνται πλήρως στα αντίστοιχα χρονικά διαστήματα.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1 Προτεινόμενο νέο άρθρο 9α

Η ΕΚΤ αντιλαμβάνεται πλήρως την ανάγκη να διασφαλίζεται η χρηστή διαχείριση της κοινοτικής μεσοπρόθεσμης οικονομικής στήριξης. Ωστόσο, η ΕΚΤ σημειώνει ότι από την ανάγνωση του προτεινόμενου νέου άρθρου 9α θα μπορούσε να εννοηθεί ότι το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο έχει την αρμοδιότητα να διενεργεί δημοσιονομικούς ελέγχους στους λογαριασμούς της ΕΚΤ και των ΕθνΚΤ. Η ΕΚΤ προτείνει συνεπώς, σε αναγνώριση του υφιστάμενου νομικού πλαισίου του άρθρου 27 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας που εφαρμόζεται στην ΕΚΤ και στις ΕθνΚΤ, το πεδίο εφαρμογής του προτεινόμενου νέου άρθρου 9α να περιορίζεται ρητά στα κράτη μέλη που λαμβάνουν κοινοτική μεσοπρόθεσμη οικονομική στήριξη.

2.2 Απαίτηση διαβούλευσης με την Επιτροπή

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 332/2002, όταν ένα κράτος μέλος που δεν έχει υιοθετήσει το ευρώ «προτίθεται να προσφύγει για χρηματοδότηση σε εξωκοινοτικές πηγές που του θέτουν όρους οικονομικής πολιτικής» θα πρέπει να συμβουλευτείται την Επιτροπή. Προτείνεται η τροποποίηση της φράσης «όρους οικονομικής πολιτικής» προκειμένου να καθίσταται σαφές ότι στους εν λόγω όρους περιλαμβάνονται προκαθορισμένα κριτήρια επιλεξιμότητας, στα οποία αναμφίβολα συγκαταλέγονται οι όροι που θα χρησιμοποιούνται στις συμφωνίες νέας μορφής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου⁽¹⁾.

2.3 Διαθεσιμότητα της κοινοτικής μεσοπρόθεσμης οικονομικής στήριξης σε προληπτική βάση

Παρατηρείται ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις των άρθρων 3 παράγραφοι 2 και 5 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 332/2002 δεν περιλαμβάνουν αναφορά στα «συνδυαστικά μέτρα» που ανφέρονται στην τρέχουσα διατύπωση των εν λόγω άρθρων. Η παράλειψη αυτή υποδηλώνει τροποποίηση του πεδίου εφαρμογής της κοινοτικής μεσοπρόθεσμης οικονομικής στήριξης, στο μέτρο που η εν λόγω στήριξη θα ήταν διαθέσιμη μόνον σε περίπτωση υπαρκτών και όχι δυνητικών προβλημάτων στο ισοζύγιο πληρωμών. Συναφώς, στο άρθρο 119 παράγραφος 1 της συνθήκης γίνεται ρητή αναφορά σε στήριξη η οποία καθίσταται διαθέσιμη σε περίπτωση «σοβαρής απειλής δυσχερειών» στο ισοζύγιο πληρωμών ενός κράτους μέλους. Στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 332/2002 γίνεται επίσης αναφορά σε στήριξη η οποία καθίσταται διαθέσιμη σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος αντιμετωπίζει «σοβαρώς επαιλούμενες» (σε αντιδιαστολή με τις «υφιστάμενες») δυσχέριες στο ισοζύγιο πληρωμών του. Η αναφορά στα «συνδυαστικά μέτρα» που περιέχεται στην τρέχουσα διατύπωση των άρθρων 3 παράγραφοι 2 και 5 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 332/2002 συνιστά ουσιαστικά πρόβλεψη ενός πλαισίου εντός του οποίου θα είναι δυνατή η παροχή προληπτικής στήριξης. Ωφέλιμη θα ήταν επανεισαγωγή της αναφοράς στα «συνδυαστικά μέτρα» στα άρθρα 3 παράγραφοι 2 και 5 παράγραφος 1.

2.4 Φύση του προτεινόμενου νέου «μνημονίου συμφωνίας»

Κρίνεται σκόπιμο να ενισχυθεί η ομοιομορφία όσον αφορά την περιγραφή του «μνημονίου συμφωνίας» που απαιτείται σύμφωνα με το προτεινόμενο νέο άρθρο 3α. Ειδικότερα, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 2, το εν λόγω μνημόνιο θα αποτελέσει «αντικείμενο διαπραγματεύσεων», ενώ το προτεινόμενο νέο άρθρο 3α υποδηλώνει ότι αυτό θα έχει περισσότερο το χαρακτήρα εγγράφου στο οποίο προσδιορίζονται μονομερώς και με λεπτομέρεια «οι όροι που έχει θέσει το Συμβούλιο». Δεδομένου ότι η διατύπωση του άρθρου 3α στην ουσία παραπέμπει σε αυτή του άρθρου 119 παράγραφος 2 της συνθήκης, προτείνεται η ευθυγράμμιση της αιτιολογικής σκέψης 2 με τη διατύπωση του προτεινόμενου νέου άρθρο 3α.

⁽¹⁾ Βλ. το δελτίο τύπου με τίτλο «IMF Overhauls Lending Framework» (Το ΔΝΤ αναθεωρεί το πλαίσιο δανειοδότησης), αριθ. 09/85, της 24ης Μαρτίου 2009, διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (<http://www.imf.org>).

3. Προτάσεις διατύπωσης

Σε περίπτωση που οι ως άνω υποδείξεις της ΕΚΤ οδηγήσουν σε τροποποιήσεις του σχεδίου κανονισμού, το παράρτημα περιέχει σχετικές προτάσεις διατύπωσης.

Φρανκφούρτη, 20 Απριλίου 2009.

Ο πρόεδρος της ΕΚΤ
Jean-Claude TRICHET

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Προτάσεις διατύπωσης

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροποποιήσεις που προτείνει η ΕΚΤ
----------------------------------	-----------------------------------

Τροποποίηση 1

Αιτιολογική σκέψη 2 του προτεινόμενου κανονισμού

«Υπό το φως της πείρας που αποκτήθηκε πρόσφατα όσον αφορά τη λειτουργία της μεσοπρόθεσμης οικονομικής στήριξης, είναι αναγκαίο να αποσαφηνιστούν τα αντίστοιχα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες της Επιτροπής και των σχετικών κρατών μελών κατά την εφαρμογή του κανονισμού. Επιπλέον, οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση της οικονομικής στήριξης πρέπει να προσδιορισθούν επακριβώς σε μνημόνιο συμφωνίας, το οποίο θα αποτελέσει αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ της Επιτροπής και του εκάστοτε κράτους μέλους.»	«Υπό το φως της πείρας που αποκτήθηκε πρόσφατα όσον αφορά τη λειτουργία της μεσοπρόθεσμης οικονομικής στήριξης, είναι αναγκαίο να αποσαφηνιστούν τα αντίστοιχα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες της Επιτροπής και των σχετικών κρατών μελών κατά την εφαρμογή του κανονισμού. Επιπλέον, οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση της οικονομικής στήριξης πρέπει να προσδιορισθούν επακριβώς διατυπωθούν σε μνημόνιο συμφωνίας, το οποίο θα αποτελέσει αντικείμενο διαπραγμάτευσης το οποίο θα αποτελέσει αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ της Επιτροπής και του εκάστοτε κράτους μέλους.»
---	--

Αιτιολογική βάση – Βλ. παράγραφο 2.4 της γνώμης

Τροποποίηση 2

Αιτιολογική σκέψη 4 του προτεινόμενου κανονισμού

«Η χρηστή διαχείριση της κοινοτικής οικονομικής στήριξης που λαμβάνουν τα κράτη μέλη είναι υψίστης σημασίας. Ως εκ τούτου, η δυνατότητα του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης να διενεργούν ελέγχους κατά το δοκούν προβλέπεται από τις υφιστάμενες συμφωνίες δανειοδότησης και πρέπει να κατοχυρώνεται στον παρόντα κανονισμό.»	«Η χρηστή διαχείριση της κοινοτικής οικονομικής στήριξης που λαμβάνουν τα κράτη μέλη είναι υψίστης σημασίας. Ως εκ τούτου, με την επιφύλαξη του άρθρου 27 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας , η δυνατότητα του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης να διενεργούν ελέγχους κατά το δοκούν στα κράτη μέλη που λαμβάνουν κοινοτική μεσοπρόθεσμη οικονομική στήριξη προβλέπεται από τις υφιστάμενες συμφωνίες δανειοδότησης και πρέπει να κατοχυρώνεται στον παρόντα κανονισμό.»
--	--

Αιτιολογική βάση – Βλ. παράγραφο 2.1 της γνώμης

Τροποποίηση 3

Άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 332/2002.

«Όταν ένα κράτος μέλος που δεν έχει εισάγει το ευρώ προτίθεται να προσφύγει για χρηματοδότηση σε εξωκοινοτικές πηγές που του θέτουν όρους οικονομικής πολιτικής, συμβουλευέται προηγουμένως την Επιτροπή»	«Όταν ένα κράτος μέλος που δεν έχει εισάγει το ευρώ προτίθεται να προσφύγει για χρηματοδότηση σε εξωκοινοτικές πηγές που του θέτουν όρους οικονομικής πολιτικής, στους οποίους περιλαμβάνονται προκαθορισμένα κριτήρια επιλεξιμότητας , συμβουλευέται προηγουμένως την Επιτροπή»
---	---

Αιτιολογική βάση – Βλ. παράγραφο 2.2 της γνώμης

Τροποποίηση 4

Άρθρο 1 παράγραφος 2 του προτεινόμενου κανονισμού.

«Το σχετικό κράτος μέλος, σε διαβούλευση με την Επιτροπή, προβαίνει σε αξιολόγηση των χρηματοδοτικών του αναγκών και υποβάλλει σχέδιο προγράμματος προσαρμογής.»	«Το σχετικό κράτος μέλος, σε διαβούλευση με την Επιτροπή, προβαίνει σε αξιολόγηση των χρηματοδοτικών του αναγκών και υποβάλλει σχέδιο προγράμματος προσαρμογής ή συν-οδευτικά μέτρα. »
--	---

Αιτιολογική βάση – Βλ. παράγραφο 2.3 της γνώμης

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή

Τροποποιήσεις που προτείνει η ΕΚΤ

Τροποποίηση 5

Άρθρο 1 παράγραφος 4 του προτεινόμενου κανονισμού.

«1. Η Επιτροπή λαμβάνει τα μέτρα που απαιτούνται ώστε να ελέγχει σε τακτά χρονικά διαστήματα, σε συνεργασία με την Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή, κατά πόσον η οικονομική πολιτική ενός κράτους μέλους στο οποίο έχει χορηγηθεί δάνειο από την Κοινότητα συμφωνεί με το πρόγραμμα προσαρμογής και τους άλλους όρους που ενδεχομένως έχει θέσει το Συμβούλιο κατ' εφαρμογή του άρθρου 3. Προς τον σκοπό αυτό, το κράτος μέλος θέτει στη διάθεση της Επιτροπής όλες τις αναγκαίες πληροφορίες και συνεργάζεται πλήρως με αυτή.»

«1. Η Επιτροπή λαμβάνει τα μέτρα που απαιτούνται ώστε να ελέγχει σε τακτά χρονικά διαστήματα, σε συνεργασία με την Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή, κατά πόσον η οικονομική πολιτική ενός κράτους μέλους στο οποίο έχει χορηγηθεί δάνειο από την Κοινότητα συμφωνεί με το πρόγραμμα προσαρμογής **ή τα συνοδευτικά μέτρα** και τους άλλους όρους που ενδεχομένως έχει θέσει το Συμβούλιο κατ' εφαρμογή του άρθρου 3 **και του άρθρου 3α**. Προς τον σκοπό αυτό, το κράτος μέλος θέτει στη διάθεση της Επιτροπής όλες τις αναγκαίες πληροφορίες ~~και συνεργάζεται πλήρως με αυτή.~~»

Αιτιολογική βάση – Βλ. παράγραφο 2.3 της γνώμης

Τροποποίηση 6

Άρθρο 1 παράγραφος 6 του προτεινόμενου κανονισμού.

«Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο έχει το δικαίωμα να διενεργεί οιοσδήποτε δημοσιονομικούς ή λογιστικούς ελέγχους κρίνει αναγκαίους εν σχέση προς τη διαχείριση της εν λόγω στήριξης. Η Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης, έχει το δικαίωμα να αναθέτει κατά το δοκούν σε υπαλλήλους της ή σε δόντως εξουσιοδοτημένους αντιπροσώπους τη διενέργεια τεχνικών ή δημοσιονομικών λογιστικών ή άλλων ελέγχων εν σχέσει προς τη διαχείριση της κοινοτικής μεσοπρόθεσμης οικονομικής στήριξης.»

«Με την επιφύλαξη του άρθρου 27 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο έχει το δικαίωμα να διενεργεί **στα κράτη μέλη που λαμβάνουν κοινοτική μεσοπρόθεσμη οικονομική στήριξη** οιοσδήποτε δημοσιονομικούς ή λογιστικούς ελέγχους κρίνει αναγκαίους εν σχέσει προς τη διαχείριση της εν λόγω στήριξης. Η Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης, έχει **επομένως** το δικαίωμα να αναθέτει κατά το δοκούν σε υπαλλήλους της ή σε δόντως εξουσιοδοτημένους αντιπροσώπους τη διενέργεια τεχνικών ή δημοσιονομικών λογιστικών ή άλλων ελέγχων **σε κράτη μέλη που λαμβάνουν κοινοτική μεσοπρόθεσμη οικονομική στήριξη** εν σχέσει προς την ~~διαχείριση της κοινοτικής μεσοπρόθεσμης οικονομικής~~ **εν λόγω** στήριξης.»

Αιτιολογική βάση – Βλ. παράγραφο 2,1 της γνώμης